

תוכן עניינים

1	מבוא
3	שער א': חוק בתי-משפט לעניינים מינהליים
3	פרק א': מטרה - סעיף 1 לחוק
7	פרק ב': הגדרת "רשות", "החלטה של רשות" - סעיף 2 לחוק
17	פרק ג': מותב והרכב - סעיפים 3-4 לחוק
19	פרק ד': סמכותו העניינית של בית-המשפט לעניינים מינהליים
19	1. הדין
37	2. כללי
47	3. הפרשנות לתוספת הראשונה
54	4. הפרשנות לתוספת השניה
54	5. הפרשנות לתוספת השלישית
57	6. חובות לתאגידי מים - הסמכות העניינית לבתי-משפט לעניינים מינהליים
59	7. התקשרות בחוזה לאחר זכיה במכרז וסכסוך בקשר לסעיפי החוזה אינם בסמכות בית-המשפט לעניינים מינהליים
59	8. תביעה לסעד הצהרתי בדבר התיישנות חובות ארנונה איננה בסמכות בית-משפט שלום אלא בסמכות בית-המשפט לעניינים מינהליים
59	9. זכות הערעור על פסקי-הדין של בתי-משפט השלום בשבתם כערכאות ערעור על החלטת רשות בדבר הטלת עיצום כספי, וזאת כאשר החוק אינו מתייחס לכך במפורש
73	10. תקיפה עקיפה של אקט שלטוני
81	פרק ה': העברת דיון בעתירה מינהלית - סעיף 6 לחוק
89	פרק ו': עילות סמכויות וסעדים - סעיף 8 לחוק
97	פרק ז': צו ביניים - סעיף 9 לחוק
99	פרק ח': רשם, ערעור ובקשת רשות ערעור - סעיפים 10-12 לחוק
107	שער ב': עתירה מינהלית
107	פרק א': הגדרות, מקום שיפוט, סמכות מקומית - תקנות 1 ו-2 לתקנות סדרי הדין
107	1. מבוא
110	2. הכלל - תקנה 2(א) רישא
112	3. תקנה 2(א) סיפא - מקרקעין
116	4. צירוף המדינה כמשיבה לעתירה במטרה "לתפוס" את הסכמות המקומית
116	5. "הוגשו כמה עתירות בנושא אחד או בנושאים דומים בעיקרם לבתי-משפט שונים" - תקנה 2(ב) לתקנות

פרק ב': המועד להגשת עתירה וטענת שיהוי - תקנות 3 ו- 4 לתקנות סדרי	
הדין	117
1. מבוא	117
2. חשיבות המועדים בהגשתן של עתירות מינהליות	120
2.1 כללי	120
2.2 האם התכתבות וניהול משא-ומתן אל מול הרשות עוצרת את הזמן המוקצב על-פי דין להגשת עתירה	125
2.3 האם התנהגות המשיב ומניעת מידע שהעותר זקוק לו - "עוצרת" את הזמן המוקצב על-פי דין להגשת עתירה?	128
2.4 בקשת הבהרות איננה מהווה הצדקה לשיהוי	128
2.5 ברי הוא כי חלוף הזמן יצר אינטרס הסתמכות אצל המשיבה, אשר כלכלה את צעדיה תוך לקיחה בחשבון במסגרת תקציבה את התשלומים החלוטים המגיעים לה - לא נמצא כי החלטת המשיבה אינה מידתית, מפלה או פוגעת בערכים או בזכויות חוקתיות	129
3. יסודותיה של טענת השיהוי	130
3.1 התנאים	130
3.1.1 כללי	130
3.1.2 שיהוי סובייקטיבי - יסוד ראשון	132
3.1.3 שיהוי אובייקטיבי - יסוד שני	133
3.1.4 מידת הפגיעה בעיקרון שלטון החוק - יסוד שלישי	134
3.2 הגשת עתירה בערכאה לא מתאימה וטענת שיהוי	140
3.3 הגשת עתירה כעבור 3 שבועות	140
3.4 הגשת עתירה כעבור 88 ימים	140
3.5 הגשת עתירה כעבור 3 חודשים	140
3.6 הגשת עתירה כעבור 4 חודשים	141
3.7 הגשת עתירה כעבור 6 חודשים	141
3.8 הגשת עתירה כעבור 6 חודשים	142
3.9 הגשת עתירה לאחר 4 שנים	142
3.10 הגשת עתירה למעלה מ- 5 שנים	142
3.11 הגשת עתירה כעבור 7 שנים	142
4. הארכת מועד להגשת העתירה - תקנה 3(ג) לתקנות (סדרי דין)	143
פרק ג': כתב עתירה - תקנה 5 לתקנות סדרי הדין	147
1. כללי	147
2. הפרטים שיכללו בעתירה - תקנה 5(ב) לתקנות (סדרי דין)	148
3. צירוף תצהיר - תקנה 5(ג) לתקנות (סדרי דין)	150
4. צירוף העתק צילומי - תקנה 5(ד) לתקנות (סדרי דין)	158
פרק ד': משיבים בעתירה - תקנה 6 לתקנות סדרי הדין	159
פרק ה': עיון בעתירה - תקנה 7 לתקנות סדרי הדין	171
1. מבוא	171

2. תקנה 7(2) לתקנות (סדרי דין).....	172
2.1 מבוא.....	172
2.2 הגשת עתירה שניה לאחר שהעתירה הראשונה נדחתה בעבר על-ידי בית-המשפט.....	172
2.3 הגשת עתירה המקדימה את זמנה.....	173
2.4 אי-הגשת טיעון משלים/הבהרה על-ידי העותר.....	174
2.5 טענות העותר בעתירתו כלליות וסתמיות.....	174
2.6 טענות העותר אינן מגלות עילה להתערבות.....	175
2.7 נושא העתירה לא בסמכותו העניינית של בית-המשפט המחוזי בשבתו כבית-משפט לעניינים מינהליים.....	175
2.8 בית-המשפט לעניינים מינהליים אינו ערכאת ערעור על החלטותיו של בית-משפט השלום.....	176
2.9 שיהוי בהגשת העתירה.....	177
3. הגשת תגובה מקדמית לעתירה - תקנה 7(א)(2) לתקנות (סדרי דין) - גירוש העותר מן הארץ.....	178
4. קביעת דיון מוקדם במעמד הצדדים - תקנה 7(א)(5) לתקנות (סדרי דין).....	178
פרק ו': דיון מוקדם - תקנה 8 לתקנות הסדרי דין.....	181
פרק ז': צו ביניים וצו ארעי - תקנות 9 ו-9א לתקנות סדרי הדין.....	187
פרק ח': כתב תשובה - תקנה 10 לתקנות סדרי הדין.....	199
פרק ט': פרטים נוספים - תקנה 11 לתקנות סדרי הדין.....	203
פרק י': הגשת מסמך לבית-המשפט - תקנה 12 לתקנות סדרי הדין.....	211
פרק י"א: סייג למסירת מידע ומסמכים - תקנה 13 לתקנות סדרי הדין.....	215
פרק י"ב: עיקרי טיעון - תקנה 14 לתקנות סדרי הדין.....	219
פרק י"ג: ראיות - תקנה 15 לתקנות סדרי הדין.....	223
פרק י"ד: סדר הטיעון - תקנה 16 לתקנות סדרי הדין.....	229
פרק ט"ו: פסק-דין - תקנה 17 לתקנות סדרי הדין.....	231
פרק ט"ז: אי-התייצבות - תקנה 18 לתקנות סדרי הדין.....	233
פרק י"ז: דיון דחוף - תקנה 19 לתקנות סדרי הדין.....	239
פרק י"ח: סייג לתחולת תקנות סדר הדין האזרחי - תקנה 20 לתקנות סדרי הדין.....	241
פרק י"ט: העברת דיון בעתירה - תקנה 21 לתקנות סדרי הדין.....	245
שער ג': עתירה נגד החלטת ועדת שחרורים.....	247
פרק א': הגדרות - תקנה 21א לתקנות סדרי הדין.....	247
פרק ב': תחולת הוראות - תקנה 21ב לתקנות סדרי הדין.....	249
פרק ג': מקום שיפוט - תקנה 21ג לתקנות סדרי הדין.....	251
פרק ד': המועד להגשת עתירה - תקנה 21ד לתקנות סדרי הדין.....	253
פרק ה': כתב עתירה - תקנה 21ה לתקנות סדרי הדין.....	255

פרק ו': משיבים בעתירה - תקנה 21 לתקנות סדרי הדין	257
פרק ז': עיכוב שחרור - תקנה 21 לתקנות סדרי הדין	259
פרק ח': דיון בעתירה - תקנה 21 לתקנות סדרי הדין	261
פרק ט': סדר הטיעון - תקנה 21 לתקנות סדרי הדין	263
פרק י': מידע חסוי - תקנה 21 לתקנות סדרי הדין	265
פרק י"א: פסק-דין - תקנה 21 לתקנות סדרי הדין	267
פרק י"ב: רשות ערעור וערעור - תקנה 21 לתקנות סדרי הדין	269
פרק י"ג: סדר דין באין הוראות - תקנה 21 לתקנות סדרי הדין	271
שער ד': ערעור מינהלי	273
פרק א': מקום שיפוט - תקנה 22 לתקנות סדרי הדין	273
פרק ב': המועד להגשת ערעור מינהלי - תקנה 23 לתקנות סדרי הדין	275
פרק ג': כתב ערעור מינהלי - תקנה 24 לתקנות סדרי הדין	281
פרק ד': המשיב בערעור מינהלי - תקנה 25 לתקנות סדרי הדין	283
פרק ה': העברת חומר לבית-המשפט - תקנה 26 לתקנות סדרי הדין	285
פרק ו': דיון מקדמי בערעור מינהלי - תקנה 27 לתקנות סדרי הדין	287
פרק ז': הוראות משלימות - תקנה 28 לתקנות סדרי הדין	289
שער ה': תובענה מינהלית	293
פרק א': תובענה מינהלית - תקנה 29 לתקנות סדרי הדין	293
פרק ב': סייג להגשת תובענה מינהלית - תקנה 30 לתקנות סדרי הדין	297
פרק ג': תובענה ייצוגית מינהלית	299
שער ו': ערעור על החלטת רשם	305
פרק א': ערעור על החלטת רשם - תקנה 31 לתקנות סדרי הדין	305
פרק ב': הוראות משלימות - תקנה 32 לתקנות סדרי הדין	307
שער ז': ערעור לבית-המשפט העליון	309
פרק א': המועד להגשת ערעור ובקשת רשות לערער ובקשה להארכת מועד (שינוי מועדים) - תקנות 33, 33א ו- 38 לתקנות סדרי הדין	309
1. כללי	309
2. החובה לתמוך הבקשה בתצהיר	310
3. טעות בדיון כ"טעם מיוחד"	311
4. טעות משרדית או תקלה של עורך-הדין	312
5. המערער - רשות מינהלית - דחיית בקשה	312
6. ניסוח הבקשה בצורה כללית וסתמית	312
7. קבלת ייצוג משפטי וייצוג עצמי - האם מקים "טעם מיוחד"?	313
8. מצב רפואי האם מהווה טעם מיוחד?	315
9. חלופ 4 ימים	315
10. חלופ 44 ימים	316

11. טעות בתום-לב - קשר בין הצדדים - גיל גבוה של העותר - הארכת מועד.....	317
12. היעדר תצהיר, חוסר בהירות ומתן הארכת מועד.....	318
פרק ב': הוראות משלימות - תקנה 34 לתקנות סדרי הדין.....	319
שער ח': הוראות כלליות.....	321
פרק א': המצאת כתבי בי-דין - תקנה 35 לתקנות סדרי הדין.....	321
פרק ב': כתבי טענות נוספים - תקנה 36 לתקנות סדרי הדין.....	323
פרק ג': בקשה תהא בכתב - תקנה 37 לתקנות סדרי הדין.....	325
פרק ד': חישוב מועדים - תקנה 39 לתקנות סדרי הדין.....	327
פרק ה': ביטול החלטה שניתנה על-פי צד אחד - תקנה 40 לתקנות סדרי הדין.....	329
פרק ו': הוצאות - תקנה 41 לתקנות סדרי הדין.....	331
פרק ז': שמירת תוקף - עיכוב ביצוע וסעד זמני - תקנות 42 ו- 43 לתקנות סדרי הדין.....	335
פרק ח': תקופת פגרה - תקנה 44 לתקנות סדרי הדין.....	347
פרק ט': החלת סדר הדין האזרחי - תקנה 44 לתקנות סדרי הדין.....	349
פרק י': ערר לפי חוק מענק לעידוד תעסוקה (הוראות שעה - נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020 וחוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020.....	351
שער ט': תקיפת המעשה המינהלי בפעולות המדינה ורשויות ציבוריות שונות - דוגמאות ותקדימים.....	355
פרק א': משטרת ישראל.....	355
1. כללי.....	355
2. נדחתה עתירה שוטרות בכל הנוגע לשיבוץ בדרגות ולשכר ותנאי ההעסקה הנגזרים מן הדרגות - הדיון בהחלטותיה של המשטרה בעניין של העותרות מצוי בסמכותו של בית-המשפט לעניינים מינהליים.....	355
3. לא עלה בידי המערער להצביע על פגם שנפל בהחלטות המשטרה אשר בגינו יש לקבוע כי היה זכאי לדרגת רפ"ק כבר מאז שנת 2001.....	357
4. אין מקומה של התובענה להתבצע בדרך של תקיפה עקיפה בתובענה ייצוגית, שלא קדמה לה תקיפה של האקט השלטוני בהליך המתאים בבית-המשפט המינהלי המוסמך.....	360
5. מחיקת עתירה על-הסף עקב היעדר סמכות עניינית.....	364
6. לשונו הברורה של חוק בתי-המשפט לעניינים מינהליים אינה קובעת כל סמכות ייחודית לבית-המשפט לעניינים מינהליים באיזה מענייני המשטרה הרלוונטיים לתביעה.....	364
7. עתירה נגד פיטורי קצין במשטרת ישראל.....	365
פרק ב': משרד הפנים.....	367

1. עתירה המוגשת בטרם קיבלה הרשות המוסמכת החלטה לגופו של עניין, תידחה על-הסף מחמת היותה מוקדמת	367
2. בקשה למקלט - המשיב יבדוק את שבעת התצהירים שהומצאו לו ורק לאחר מכן להגיע למסור מסקנתו אם יש באלו לשנות את עמדתו לעניין היות המערער נתין סודני	368
3. בקשת המקלט שהגישה העוררת תושב לשולחנו של המשיב ותטופל שלא בהתאם לסעיף 1(ג) לנוהל - לאור השיהוי הקל באופן יחסי ומשהעוררת טענה לרדיפה על רקע דתי ועל רקע פוליטי באופן בו הטענות לא נסתרו מאליהן במהלך הראיון	372
4. לא היה מקום לקבוע בנסיבות העניין שחוסר הסכמתו של העורר 1 לקבל את התיזה המשפטית של המשיב לפיה הוא אזרח דרום סודן צריך שתגרור את סילוק בקשתו על-הסף	372
5. דחיית בקשת העורר למקלט מדיני על-הסף אך מהטעם של איחור הנובע ממצב משפטי לא ברור, כשלמעשה, העורר לא יכול היה לצפות מראש את השינוי במדיניות המשיב, תביא לתוצאה קשה ובלתי מידתית	374
6. החלטת המשיב לדחות את בקשת העוררת לוקה הן בהפרת הבטחה שלטונית והן בחוסר הנמקה לגופה ודינה להתבטל	376
7. קשה לקבל כי בעניינה של העוררת אין כלל טעמים הומניטריים, ואין אף סיכוי מסויים לקבלתה	378
8. לא נמצא שהוועדה הבינמשרדית אכן נתנה את דעתה על כלל הנסיבות הרלבנטיות ולא העניקה להן את המשקל שהיה עליה לתת להן, הן בהתייחס למספר המצומצם של מי שהגיעו כקטינים בלתי-מלווים מאפריקה והן, בהתחשב בכך, בנסיבות חייהם של העוררים	380
9. מתקיימים טעמים מיוחדים המצדיקים הארכת המועד להגשת הערר	383
10. אשרת ב/1 אינה עומדת בפני עצמה אלא ניתנת במסגרת סל שיקום; כיוון שהעוררות לא הראו כי נגרם להן עול קשה באי-מתן אשרה זו, לא נמצא מקום להתערב בהחלטת המשיב שניתנה על-פי שיקול-דעתו	384
11. המשיב יחשב את סכומי הערבות שניתן לחלט בגין נשירת תיירים מאתיופיה, בהתאם להוראות נוהל קבוצות התיור בנוסחו כעת - לחלט את הערבות רק המידה ויותר מ- 10% מחברי הקבוצה נשרו ובכפוף למימוש זכות הטיעון של העוררת	385
12. נטל ההוכחה הורם עת קבעה הנציבות כי נשקפת לעורר סכנה אם יושב לגינאה	387
13. החלטת המשיב מיום 08.06.15 לדחות את בקשתה של העוררת למקלט מדיני בוטלה. המשיב יקיים לעוררת ראיון חוזר, אשר ילווה בתרגום לשפת הטווי	389

14. הבקשה תושב אל הוועדה ההומניטארית לשיקול-דעת מחודש תוך עריכת האיזון הדרוש בין האינטרס של המעסיקה לבין העובדה שהעוררת שוהה עם בתה הקטינה בישראל בניגוד להוראות נוהל עובדת בהריון.....	392
15. נדחתה בקשת המקלט של העורר - לא נפל פגם בהחלטת המשיב.....	393
16. הוראת שהייה לפיה על העורר להתייצב במרכז השהייה - לעורר יערך שימוע נוסף, בנוכחות המתנדב אשר לאחריו יקבל המשיב החלטה עדכנית.....	395
17. אין מקום לכפות על המשיב לבחון את עניינו של העורר במסגרת יחידת הטיפול במבקשי מקלט.....	396
18. מדיניות המשיב אשר נמנע מלקבוע בנוהל הטיפול במבקשי מקלט תקופות יציאה מוגדרות מישראל למי שבקשתו למקלט נדחתה ופועל בעניין זה על-פי הנוהל שלו, הינה מדיניות בלתי-סבירה - המשיב תוך 90 יום יתקן את הנוהל.....	398
19. לא נמצא ממש בטענה לפיה החלטת המשיב לסרב את כניסת העוררים לישראל חורגת ממתחם הסבירות - העוררים ניסו להונות את המשיב ביוזעין, בהתאם להלכה הפסוקה די בניסיון הטעיה בוטה זה של המשיב בכדי להצדיק את סירוב הכניסה.....	400
20. את החלטת ממונה ביקורות הגבולות מיום 06.08.17 יש לתקוף, ככל שחולק עליה העורר, בפני בית-הדין לביקורת משמורת של שוהים שלא כדין.....	402
21. המשיב אכן הפלה את העורר לרעה כאשר לא שדרג ואף לא האריך את מעמדו של העורר בהתאם לסעיף ג.8 לנוהל חסידי אומות עולם.....	403
22. בעת הנוכחית, לא קמה במקרה של המוחזק, כל עילה אשר תצדיק את שחרורו מן המשמורת בה הוא נתון.....	405
23. חוסר סמכות בית-הדין, מקום בו שאלת כנות הקשר, עלתה רק לאחר מעצר.....	405
24. לא צויין כל נימוק הומניטרי אשר היה צריך לגרום לשחרורו של העורר מן המשמורת.....	406
25. משלא ניתנה לב"כ המוחזקים הזכות לייצג את המוחזקים בהליך השימוע, הרי שנפל כאן פגם אשר משליך גם על עצם חוקיותם של צווי המשמורת שהוצאו בעקבות השימועים הנ"ל - התקבלה בקשת שחרור ממשמורת.....	408
26. אין זה סביר ומידתי בנסיבות המקרה להותיר את המוחזק במשמורת.....	409
27. בהיעדר טענה לנסיבות חריגות אשר יצדיקו את סטיית המשיב מנהליו, לא ניתן לקבל את הטענה כי החלטת המשיב שלא לאפשר את כניסת העוררים 2-3 לישראל תיחשב כחורגת מהסבירות.....	411

28.	המשיב אינו חייב לתת לעורר מעמד של קבע בישראל, לא בהתאם לנוהל מחוסרי אזרחות ואף לא בהתאם לאמנה בדבר מחוסרי אזרחות.....	413.
29.	אי-עמידה בזמנים שהעמיד המשיב וחלוף הזמן הרב מאז מצדיקים התערבות ונקיטת צעדים שיובילו לתיקון המעוות - ככל שלא תינתן הכרעה בבקשת העורר למקלט מדיני, בתוך 90 יום ממועד זה, יינתן לו רישיון מסוג ב/1 אשר יחודש מעת לעת עד למתן החלטה בעניינו.....	416.
30.	רשות האוכלוסין - המשיבה מאפשרת למערערים לקיים חיי משפחה בישראל - אף אם אין מדובר במענה מלא, כל עוד לא מוצה ההליך המינהלי, לא נודעה הצדקה להתערבות במסקנת בית-הדין.....	418.
31.	עתירה לעיון על-פי חוק חופש המידע.....	421.
32.	שחרור בערובה של שוהה שלא כדין - קביעת נוהל.....	421.
33.	עתירה לשינוי מדיניות המשיבים, כך שלילדים שנולדו מחוץ לישראל לתושבי ירושלים המזרחית שמעמד הקבע שלהם פקע והם מצויים בהליך להשבתו ובמסגרת זו מחזיקים הם ברשיונות לישיבת ארעי, יינתן המעמד של ההורה התושב שלצידו הם חיים.....	422.
34.	רישיון ישיבה בישראל כמטפל סיעודי מטעמים הומניטאריים מיוחדים.....	424.
35.	אשרה זמנית - מחיקה עקב אי-תשלום אגרה.....	425.
36.	בקשה למקלט מדיני.....	425.
37.	הסמכות העניינית לדון בעתירה נגד החלטה שלא להעניק לבתו של העותר מעמד מכוח חוק השבות מסורה לבית-משפט זה.....	426.
38.	עתירה להורות למדינה ולשב"כ לבנות למבקש תכנית שיקומית שתכלול בתוכה הסדרת מעמדו בישראל - העתירה נדחתה.....	426.
39.	בקשה לויתור על אזרחות - הבקשה נדחתה.....	427.
40.	טענת המבקשים לפיה יש לתת צו ביניים שימנע את הרחקתו של המבקש מישראל עד להכרעה בעתירה - בקשת רשות ערעור נדחתה.....	427.
41.	בקשתו של העותר לקבלת אזרחות נדחתה - שינוי באזרחות חיוו של המבקש.....	428.
42.	בקשת הנתבעת לחיוב התובע בהפקדת ערובה לכיסוי הוצאותיה המשפטיות היה והתביעה נגדה תדחה - הבקשה התקבלה.....	429.
43.	הזכות להיכנס לישראל של מי שנולד מחוץ לישראל לאב או אם אזרחים ישראליים, אך לא נמסרה הודעה על הולדתו לפקיד הרישום של מרשם האוכלוסין.....	429.
44.	בקשות העותרים לשדרוג מעמד - הבקשות נדחו.....	430.
45.	יישומו של הנוהל בעניין מתן מעמד לזר מכוח נישואין.....	430.
46.	הסדר '87.....	431.
47.	המערערים לא הוכיחו כי הם מקיימים קשר זוגי כן ואמיתי.....	431.

48.	קבלת אזרחות בישראל מכוח קשר זוגי עם אזרחית או אזרח ישראלי.....	432
49.	בית-הדין לעררים דחה את הערר וזאת מן הטעם כי בני הזוג לא עמדו בנטל הדרוש להוכחת כנות הקשר, לאור הימצאות סתירות ואי-דיוקים במסגרת הראיונות שנערכו למערערים - הערעור נדחה.....	432
50.	ההתאזרחות כפי בקשת העותרת מסורה לשיקול-דעתו הרחב של שר הפנים, אשר הטענות שהעלו המערערים לא הראו עילה להתערבות בו.....	433
51.	אזרחות ישראלית ומעמד עולה מכוח הוראות חוק השבות.....	433
52.	לא ניתן לומר על העותר כי הוא "בן דת אחרת" אשר "המיר דתו מרצון".....	434
53.	עבירות בגינן מתבקשת הסגרת המשיב.....	434
54.	עתירה המופנית כנגד החלטת המשיב שדחה את בקשת העותרת שיוחזר לידיה רישיון שהייה ארעי בישראל (א/5), שהייה בידיה בעבר - העתירה נדחתה.....	435
55.	לא נמצאו טעמים הומניטריים מיוחדים המצדיקים מתן מעמד בישראל למערערת - הערעור נדחה.....	435
56.	בקשתה של העותרת לקבלת מעמד של עולה מכח חוק השבות, לאחר שנמצא כי העותרת הגישה לרשות האוכלוסין וההגירה מסמכים מזוייפים להוכחת יהדותה הנטענת נדחתה - העתירה נדחתה.....	436
57.	ערעור של נכה צה"ל בעניין סרוב הרשות להכיר בבת זוגו כאשתו ולתת לה מעמד בישראל - הערעור התקבל.....	436
439.	פרק ג': משרד הבריאות - בחינות רישוי	
443.	פרק ד': משרד החקלאות	
445.	פרק ה': משרד העבודה והרווחה	
447.	פרק ו': משרד התחבורה רישיון נהיגה	
1.	זימון לשימוע שעניינו התליית רישיון - נדחתה העתירה מחמת היותה עתירה מוקדמת ומחמת אי-מיצוי הליכים.....	447
2.	אין כל עילה להתערב בהחלטת הרשות ממנה עלה כי ניתנה לאחר שהרשות נתנה דעתה לכל השיקולים הרלוונטיים - אין להסיט את קווי האוטובוס כפי שמבוקש.....	448
3.	המועצה המייעצת לעניין שמאי רכב - המלצות המועצה, הן זו שהתקבלה על-ידי המועצה בישיבתה מיום 19.02.17 הן זו שהתקבלה על-ידי "גורמי המקצוע" לאחר הישיבה והועברה למשיב 1, בוטלו.....	451
455.	פרק ז': דואר ישראל - מכרז	
459.	פרק ח': מקורות חברת מים בע"מ	
461.	פרק ט': תכנון ובניה והיחידה הארצית לאכיפה	

1. נדחתה בקשה למתן צו ביניים בה התבקש בית-המשפט לאסור על המשיבות להרוס את בתי המגורים של המבקשים שניתנו לגביהם צווי וכתוצאה מכך פקע גם עיכוב ביצוע צו ההריסה	461
2. צו הריסה ספציפי, בפרט בהיותו חלוט, אינו עשוי כלל להוות בסיס לדיון בבית-משפט לעניינים מינהליים	462
3. המערער פעל בניגוד לצו הפסקת העבודה שנמסר לו כדין. פשיטא כי התנהגות זו עולה כדי אי-ניקיון כפיים, ואין להקל בכך ראש	462
4. לועדות התכנון נתון שיקול-דעת רחב בקבלת החלטות תכנוניות. מדובר בהחלטות מקצועיות, שלצורך הדיון בהן דרושים ידע ומומחיות הנתונים למוסדות התכנון כאשר ההליכים הסדורים והרב-שלביים המתנהלים בהם על-פי חוק מאפשרים להידרש כיאות למכלול השיקולים התכנוניים	463
5. סמכות השר על-פי סעיף 109 לחוק	464
6. בשלב זה, וככל שסברו העותרים כי נפל פגם בהיתר שניתן היה על העותרים להגיש ערר או עתירה מינהלית כנגד אישור הבקשה להיתר	469
7. כעולה מהראיות, העירייה לא פעלה בשקידה ראויה משך עשרות שנים על-מנת לממש את מטרת ההפקעה. למעשה, היא לא פעלה כלל. על-פי הדין יש לשקול את האינטרס הציבורי בביטול ההפקעה, לאור האילוצים התקציביים של הרשות המקומית, אך כעולה מהעובדות שפורטו לעיל, והמסקנות העולות מהן, האינטרס הציבורי לא ייפגע כתוצאה מביטול ההפקעה, הן משום שבעשרות השנים שעברו מאז ההפקעה לא תיכננה העירייה להקים מבני ציבור חדשים בשטח הציבורי, ולא עשתה דבר על-מנת לתכנן מבני ציבור, ובטל הצורך בשביל הגישה, מה עוד ששביל הגישה אינו ניתן לשימוש אפילו היה תכנון להקים מבני ציבור חדשים בשטח הציבורי. מנגד, אין ספק בנזק הנגרם לעותר מהפקעת הרכוש שבבעלותו	470
8. ועדת הערר אינה מוסמכת לבטל חיקוק, ומשנכנסה התוכנית לתוקף בחלוף 15 ימים מהפרסום האחרון לפי סעיף 119 לחוק התכנון והבניה, דינה כחיקוק וכמעשה עשוי, ואין מקום לגלגל לאחור את כל ההליכים לשלב שלפני אישור התוכנית	470
9. דין העתירה להידחות זאת, משום שהסוגיות והסעדים המבוקשים שנותרו לבירור (קרי, סוגיית השבת הערבות הבנקאית והעיכוב במשלוח שובר התשלום שגרר הפרשי הצמדה נוספים), אינם בסמכותו של בית-משפט זה בשבתו כבית-משפט לעניינים מינהליים	471
10. הרשות קובעת לעצמה סדרי עדיפויות וככל שהם עומדים בכללי המנהל התקין ונמצאים במתחם הסבירות בית-המשפט לא יתערב בשיקול-דעתה	471
פרק י': רשות מקרקעי ישראל	473

1. עניינה של עתירה בא בגדר "ענייני מכרזים", ודינה להתברר בפני בית- המשפט לעניינים מינהליים.....	473
2. העותר קיבל הסבר ופרוט לגבי הוצאות הפיתוח הנדרשות ואין מקום להתערב בסכום הוצאות הפיתוח אותן הוא נדרש לשלם.....	475
3. אין בסיס לטענה לפיה עלה בידי העותרת להציג תשתית ראייתית הולמת לטענה לפיה מדובר בפגיעה כה אנושה בשלטון החוק עד שיש בה כדי להתגבר על השיהוי העמוק האופף את העתירה.....	481
4. שומות המקרקעין ומפרטים כספיים - בית-המשפט לעניינים מינהליים נעדר סמכות עניינית לדון בעתירה.....	482
5. עתירה לבלימת פינוי מנכס.....	485
6. היעדר סמכות עניינית - דחיית בקשה למחיקה על-הסף.....	485
7. הטענות בעלות "הלבוש המינהלי" המפורטות בעתירה, לרבות הטענות לאכיפה בדרגית, חוסר מידתיות, חוסר סבירות ועוד, הינם בבחינת נימוקים שהועלו כנגד ההחלטה של רמ"י, מושא העתירה, לפעול על-פי צו הפינוי ואין בהן לשנות לשאלה מהי ההחלטה אותה מבקש העותר לתקוף בעתירתו - משעה שההחלטה אותה מבקשים לתקוף, הינה כאמור ההחלטה לאכוף את צו הפינוי, נמצאנו למדים כי החלטה זו אינה נושא לביקורתו של בית-משפט זה, ואינה בגדר הנושאים המנויים בתוספת לחוק.....	487
8. שהנתיב שבו הלכה העותרת הוא נתיב של השגה שמאית ולא השגה משפטית. אמנם הוגשה בקשה שהוכתרה בכותרת "בקשה לתיקון שומה", אבל היא אינה בקשה לתיקון שומה אלא מעלה את הטענה המשפטית, אך העותרת לא המשיכה בנתיב זה ולא הגישה השגה משפטית. על-כן, לא היתה ועדת ההשגות מוסמכת לדון בטענה משפטית, ובית-משפט זה אינו מוסמך לדון בטענה משפטית כנגד השומה, אלא רק בעתירה כנגד החלטת ועדת ההשגות בהשגה שמאית.....	488
פרק י"א: רשות רישוי למתקני גז.....	489
פרק י"ב: דיור ציבורי.....	495
1. פינוי עולים המשוכנים במלון - בית-המשפט לעניינים מינהליים לא ידון בעניין שבו פתוחה לפני העותרת דרך לקבל סעד חלופי.....	495
2. החלטת ועדת האיכלוס להכיר בוותק של העותרת רק ממועד פטירת אביה, נמצאת במתחם הסבירות ואין מקום להתערב בה.....	497
פרק י"ג: אגודות שיתופיות.....	501
פרק י"ד: רשויות מקומיות - ארנונה.....	503
1. היורשים עתרו נגד עיריית תל-אביב בעניין חוב ארנונה של המנוח שלטענתם כלל לא קיים - לא היה מקום להגיש את העתירה, ובוודאי שלא לטעון טענות השונות באופן מהותי מהמצב בפועל.....	503

2. בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד עיריית חיפה, שעניינה השבת כספים שנגבו לכאורה ביתר בשל חיוב בארנונה רטרואקטיבית - לא התקיימו התנאים המקדמיים הדרושים לאישורה של תובענה ייצוגית.....	505
3. ועדת ערר לענייני ארנונה דחתה ערר שהגיש הנתבע בנוגע לחיובי ארנונה - אין מקום להתערב בהחלטת ועדת הערר.....	509
4. המצאת חשבונות ארנונה.....	516
5. עתירה לביטול הליכי גביית חוב ארנונה - העותר השתהה.....	517
6. בקשה לביטול עיקול שהוטל על-ידי העירייה.....	518
7. שיהיו קיצוני שאינו מצדיק להדרש לטענות העותר.....	518
8. התיישנות בהליכי גביית חיובי ארנונה.....	520
9. האם הליכי גביה מינהליים שנקטו על-ידי רשות מינהלית עוצרים את מרוץ ההתיישנות בהליך אזרחי?.....	521
10. העמדה לפיה מדובר במקרה זה ביחידות נפרדות נראית אף נכונה לגוף הדברים. השאלה בדבר פיצולן של יחידות שומה היא בסופו של דבר שאלה פיזית-עובדתית, אשר יש לבחון אותה בהתאם למצב הדברים הקונקרטי בשטח, על-ידי הגופים האמונים על כך - בשלב ראשון, מנהל הארנונה, ובהמשך ועדת הערר - שלהם המומחיות המתאימה ו"היכרות עם השטח".....	522
11. התרת חיובים רטרואקטיביים תיעשה בכפוף למבחן דו-שלבי של סמכות ושיקול-דעת. מבחינת הסמכות לא קיימת הסמכה מפורשת לחיוב רטרואקטיבי בחוק בעניין חיובי ארנונה, ועל-כן קמה חזקה פרשנית נגד תחולה למפרע. חזקה זו ניתנת לסתירה בהינתן טעמים טובים ואם החזקה אכן נסתרת, אז יש לעבור לשלב השני ולבחון אם החיוב הרטרואקטיבי עומד במבחנים שנקבעו לבחינת שיקול-הדעת המינהלי, ובראשם מבחן הסבירות - נקבע בפסיקה כי לצורך בחינת סבירות החיוב הרטרואקטיבי, יש לאזן בין מידת הסתמכות הנישום ואינטרס הסופיות העומד לו, לבין האינטרס הציבורי שבקיום החוק וגביית מס אמת.....	523
12. לאור סעיפים 325 ו- 326 לפקודת העיריות ופסיקת בית-המשפט העליון, אין מקום לפטור את המערער מתשלום ארנונה בגין הנכס ביחס לאותה תקופה בה הוא לא הודיע על העברתו לצד ג' - המערער הסתיר באופן מכוון את עצם קיומו של הנכס העסקי שבבעלותו תוך התחמקות מתשלום ארנונה בגינו משך שנים.....	523
13. בהקשר הקונקרטי של טענת "אינני מחזיק", כבר נפסק כי בדרך-כלל מקומה של טענה זו הוא במסלול של השגה וערר, ולא במסלול של עתירה מנהלית.....	523
14. תקיפת החלטת וועדת הערר לענייני ארנונה מקומה במסגרת ערעור מנהלי ולא במסגרת עתירה מינהלית.....	524
15. האם יש לתת לעותרת אורכה להגשת העתירה נשוא הבקשה?.....	525

16. המשיבה הפרה את הסכם הפשרה לפיו אין לחייבם בארנונה בגין הנכס מושא העתירה.....	527
17. הוספת הסיווג החדש של "חממה/משתלה".....	528
18. ביטול החוב אשר נדרש לטענת העותרים בחוסר תום-לב ובניגוד לחובת הגינות של רשות ציבורית.....	528
19. שאלה פרשנית של תקנות הגביה.....	530
20. חובת יידוע אודות יתרות זכות.....	532
21. המשיבה גובה ארנונה שלא כדין מנישומים שחדלו להחזיק בנכס במהלך השנה הקלנדרית.....	533
22. עיריית חיפה, גובה מהמשלמים את הארנונה בתשלומים דו חודשיים סכום נוסף ביתר בשיעור של 0.6%.....	534
23. שאלת הסיווג של מחסנים משותפים בהתאם לצו הארנונה של המשיבה.....	535
24. העירייה גובה "אגרה משפטית" בגין משלוח מכתבי התראה לעניין חובות ארנונה, שלא כדין.....	535
פרק ט"ו: בחירות	537
פרק ט"ז: היטל ביוב	541
פרק י"ז: היטל פיתוח	543
פרק י"ח: היטל שצ"פ - שטח ציבורי פתוח	547
פרק י"ט: הנגשת תחנות אוטובוס	549
פרק כ': הפקעה	551
פרק כ"א: ציד והגנה על חיות בר	557
פרק כ"ב: רשויות - גביה שלא כדין	559
1. התקיימו התנאים הדרושים לאישורה של התובענה כייצוגית - גביה שלא כדין וביתר של הוצאות אכיפה.....	559
2. הגשת העתירה בשיהוי כה ניכר גרמה לכך שעתה, בחלוף שנים כה רבות מאז נוצרו חובות הארנונה, אין לבית-המשפט, ואף לא למשיבה, כל אפשרות מעשית לבחון לגופן את טענות העותר בעניין עצם ההצדקה לקיומם של החובות.....	562
פרק כ"ג: רשויות - מבנים	567
פרק כ"ד: רשויות - מכרזים	571
1. כללי.....	571
2. תמצית ההלכה בעניינים שונים - בית-המשפט העליון.....	576
2.1 הותרת תלמידים במסגרות החינוך המיוחד בלי שירותי רפואה וסיעוד.....	576
2.2 סירוב העירייה להעביר למשיבה את התמורה המוסכמת עבור שירותי הגביה.....	577
2.3 האם המשיבה הינה "בעל בניין להשכרה" כמובנו של סעיף 53ב(א) לחוק לעניין ההטבות?.....	578

2.4	הסמכת תובעים	579
2.5	גבו מע"מ בגין בדיקות קורונה שנערכו במעבר טאבה, וזאת חרף העובדה שמעבר טאבה מוגדר כאזור סחר חופשי	580
2.6	האם להורות על פתיחת "חקירה פלילית בחשד לביצוע עבירות הנוגעות לבנייתן של יחידות הדיוור המוזכרות בעתירה המצויות בשכונת היובל בתחומו המוניציפאלי של היישוב עלי"?	581
2.7	הסכמים בגדר חוזה למראית עין	581
2.8	האם כל טענה לפגם מינהלי שאינו יישומי מקומה להתברר בערכאה מינהלית במסגרת תקיפה ישירה?	582
2.9	המערערים תוקפים את המכרז, בין היתר, בטענה כי היה מקום לאפשר להם לבחור מגרש מתוך היצע רחב יותר; וזאת בהתאם לשיוך "שבטי חמולתי", להבדיל מ"משפחתי"	583
2.10	פרשנות הוראות המכרז	584
3.	תמציות הלכה בבית-המשפט המחוזי	584
3.1	שימוש אסור במפוחי עלים באזורי מגורים	584
3.2	ביטול מכרז לגבי מעון יום	586
3.3	סייג הפרטיות וסייג בדבר דיונים פנימיים ותרשומות של התייעצויות פנימיות	586
3.4	ביטול החלטת ועדת המכרזים אשר פסלה את הצעתם מחמת אי-צירוף אישור תושבות	588
פרק כ"ה:	רשויות מקומיות - אגרת חניה	589
פרק כ"ו:	רשויות מקומיות - מכתבי התראה - הוצאות	595
פרק כ"ז:	רשויות מקומיות - נוהל הוצאת סחורות למדרכה	597
פרק כ"ח:	רשויות - סדר וניקיון	599
פרק כ"ט:	רשויות צו הריסה	601
פרק ל':	רשויות תו נכה	605
פרק ל"א:	עניינים שונים	607
1.	סעיף 5(1) לחוק בתי-משפט לעניינים מינהליים מסמיך את בית-המשפט לעניינים מינהליים לדון בעניינים המנויים בתוספת הראשונה לחוק. סעיף 37(2) לתוספת הראשונה, מביא תחת כנפיה של סמכות זו כל "החלטה בעניין המנוי בסעיף 129 לפקודת בתי הסוהר למעט כל החלטה הנוגעת למינוי נציב בתי הסוהר"	607
2.	דין העתירה להידחות על-הסף מחמת קיומו של סעד חלופי. עניינה של העתירה דנן הוא בטיפולן של רשויות התכנון באזור בתכנית אותה הגיש העותר. כך עולה בבירור מקריאת העתירה ובעניין זה גם עסקו הפניות המוקדמות שהעביר העותר למשיבים בטרם הגשת העתירה	607

3. כידוע, בית-משפט זה, בשבתו כבג"צ, לא יתערב בהחלטות שיפוטיות של ערכאות אחרות, למעט במקרים חריגים ויוצאי דופן בהם מתגלה בהחלטה פגם היורד לשורש העניין, כגון חוסר סמכות או שרירות בעלת אופי "מינהלי טהור".....	607
4. הקפאת גבייה של היטל שטחים ציבוריים פתוחים מכוח חוק עזר לרמת השרון (שטחים ציבוריים פתוחים) - בין אם נראה בעתירה ככזו העוסקת בהתקנה או ביטול של חוקי עזר, ובין אם נראה בה ככזו המופנית כלפי החלטתה של העירייה - הסמכות לדון בה מסורה לבית-המשפט לעניינים מינהליים.....	607
5. לעניין סמכות בית-המשפט לעניינים מינהליים, המונח "ביצוע עבודה" שבסעיף 5 לתוספת הראשונה, אינו נוגע למכרז שנושא איוש משרה במקום עבודה, שלגביו הסמכות נתונה לבית הדין לעבודה.....	608
6. העותר איננו תוקף החלטה מנהלית קונקרטית שהתקבלה בעניינו, ותעיד על כך העובדה שהוא מבקש סעדים הצהרתיים נגד המשיבה, משל היה מדובר בתובענה אזרחית. כידוע, במסגרת עתירה מינהלית נדרש העותר להצביע על החלטה מסויימת שהוא מבקש לבטלה, וכזאת העותר לא עשה. כבר מטעם זה דינה של העתירה להידחות על-הסף.....	608
7. אין חולק בדבר סמכותו של בית-המשפט בשבתו כבית-משפט מינהלי, לדון בהחלטות של הניתנות מאת לשכת עורכי-הדין כ"רשות" וזאת משילוב הוראות סעיף 2 לחוק בתי-המשפט לעניינים מינהליים (המגדיר מה ייחשב "רשות"), יחד עם הוראות סעיף 5.1 לחוק בצירוף סעיף 21(5) לתוספת הראשונה שעניינו "הסדרת עיסוק" לפי חוק לשכת עורכי-הדין.....	608
8. ככל שבכוונת העותרת להגיש עתירה מינהלית נגד החלטה של המשיבה 1, עליה לפעול בהתאם לפרק ב' לתקנות המסדיר אופן הגשתה של עתירה מינהלית, לרבות בקשה למתן צו ביניים/ארעי; הליך כזה אינו אמור לכלול סעד של פיצויים.....	608
9. הסמכות העניינית של בית-המשפט לעניינים מינהליים נקבעת על-פי רשימה סגורה המפורטת בתוספת הראשונה לחוק בתי-משפט לעניינים מינהליים. על-מנת שבית-המשפט לעניינים מינהליים יהיה מוסמך לדון בעתירה, נדרשים שני תנאים מצטברים: שהעתירה תוגש נגד החלטה של רשות או גוף המנויים בתוספת הראשונה, ושהעניין הנדון יהיה מנוי אף הוא בתוספת הראשונה.....	609
10. בסעיף 2 לחוק מוגדרת רשות כ"רשות מרשויות המדינה, רשות מקומית, וכן גופים ואנשים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על-פי דין". לפיכך, מקובלת עליי טענת הימנותא, כי אינה בגדר רשות ואינה נכללת ברשימת הגופים שניתן להגיש כנגדם עתירה מינהלית.....	609

11. הדרך להשיג על החלטת בית-הדין לעררים היא בהגשת ערעור מינהלי, והעותרים בחרו שלא לעשות זאת, וגם מטעם זה נטען בצדק כי יש לדחות את העתירה בשל היעדר סמכות. שכן, הסמכות המסורה לבית-משפט זה לדון בעתירות שעניין הסרת מניעה בטחונית היא כאשר מדובר במניעה בטחונית שניתנה במסגרת בקשה למתן היתר כניסה לישראל ולא בכזו שניתנה כהמלצה לרשות הדנה בהתאם לסמכות המסורה לה לפי חוק האזרחות וחוק הכניסה לישראל.....609.